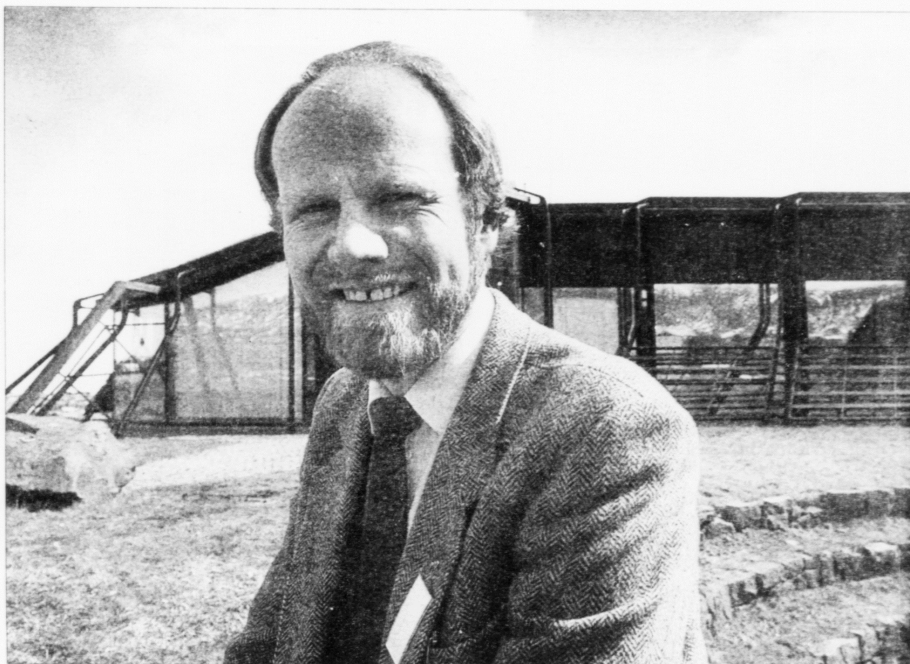

hefur golið nógvar ferðir meiri enn föroyingar fyri at fáa eitt tilsvandi mentunarhús. Tá ið föroyingar fáa ein so stóran og dominerandi mentunardepil inn í eitt so lítið land og fáa stjórar í hús, sum hava góðar og drúgar royndir aðra staðni frá, er tað greitt, at politikararnir, sum skulu finna pengar til so nóg annað, seta seg afturá og bara yvirleta mentanina til Norðurlandahúsið. Ti kunnu vit siga, at Norðurlandahúsið er vorðið ein sovipúta, men tað er rættiliga natúrligt, at so hefur verið.

- Ymsu tiltøkini í Norðurlandahúsinum, síðani tað let upp, uttan mun til um húsið sjálvt hefur tikið stig til tey ella onnur, stóri áhugin fyri filminum um Barbaru og fyri Williami Heinesen uttanlands hava vist nógvar í Føroyum, at mentanin er so týðningarmikil, at tíðin er komin til at satsa enn meiri. Norðurlandahúsið hefur verið við til at fingið nóg sambond í lag millum nóg mentaá hugað í útlandinum og í Føroyum, og eg meti avgjørt, at Norðurlandahúsið

- Endamálið við einum orðaðum mentunarpolitikki eigur at vera at geva föroyingum sjálvsálit og ans fyri dygd. Tað er altíð gott at hyggja út um landoddarnar fyri at vita, hvat hendir innan mentunarlívið og so haðani fáa íblástur, sigur Jan Kløvstad

tað eigur at hava. Tað tykkist vera trupult hjá stovninum at framleiða so nóg tilfar á føroyskum, sum tey fegin vilja.

- Í Grønlandi og í Noregi eru mentunarskrivarar í hvørjari kommunu.

Kommunurnar í Føroyum eru framvegis rættiliga smáar, men eg meti tað hefur sera stóran týdning, at tær samstarva og umsita mentanina í felag. Tá ið vit royndu at skipa fyri tiltøkum á bygd rendu vit okkum alla tíðina í tann trupulleikan, at tað var trupult at fáa fatur á fyriskiparum á staðnum og hósandi hølum. Tað gjørdi, at vit kundu ikki skipa fyri so nógvarum tiltøkum úti um landið, sum vit fegin vildu. Um ein orðaður mentapolitikur kundi fingið kommunurnar meiri við soleiðis, at mentunarlívið gjørdist betur skipað, vildi tað økt lívsdygdina á bygd og í bý munandi.

- Endamálið við einum orðaðum mentunarpolitikki eigur at vera at geva föroyingum sjálvsálit og ans fyri dygd. Tað er altíð gott at hyggja út um landoddarnar fyri at vita, hvat hendir innan mentunarlívið og so haðani fáa íblástur, sigur Jan Kløvstad.

- Endamálið við einum orðaðum mentunarpolitikki eigur at vera at geva föroyingum sjálvsálit og ans fyri dygd. Tað er altíð gott at hyggja út um landoddarnar fyri at vita, hvat hendir innan mentunarlívið og so haðani fáa íblástur, sigur Jan Kløvstad.

- Endamálið við einum orðaðum mentunarpolitikki eigur at vera at geva föroyingum sjálvsálit og ans fyri dygd. Tað er altíð gott at hyggja út um landoddarnar fyri at vita, hvat hendir innan mentunarlívið og so haðani fáa íblástur, sigur Jan Kløvstad.

- Endamálið við einum orðaðum mentunarpolitikki eigur at vera at geva föroyingum sjálvsálit og ans fyri dygd. Tað er altíð gott at hyggja út um landoddarnar fyri at vita, hvat hendir innan mentunarlívið og so haðani fáa íblástur, sigur Jan Kløvstad.

Somuleiðis í Skotlandi, har nógvar áhugavert hendir.

Føroyar framman fyri Grønland

Síðani í janúar í 1996 hefur Jan Kløvstad verið stjórnari í Mentunarskrivara Katuaq í Nuuk í Grønlandi. Húsinu lótu upp í 1997, og undirtøkan hefur verið ovurhonds stór. Hvør íbúgvi í Nuuk vitjar Katuaq í miðal 10 ferðir um árið. Tað eru serliga biografiur og kaffistovan, ið verða væl vitjað.

- Upprunaliga skuldi Katuaq vera ein mentunardepil sum Norðurlandahúsið, men vit valdu, at geva húsnum fleiri funksjónir. Mentunarskrivari Katuaq er tí bæði mentunarskrivari, biografiur, listaskáli, kaffistovu og ráðstevnumiðdeil við 7-8.000 gestum um árið, sigur Jan Kløvstad.

Loyndarmálið aftanfyrir stóru undirtøkuna Katuaq hefur fingið, er lutvist, at Mentunarskrivari er einasta av sínum slag í landinum, og at leiðslan í húsnum hefur drúgar royndir ymsa staðni frá í Norðurlandinum.

- Sjálvur havi eg nógvar royndir frá Norðurlandahúsinum og havi tikið við mær tað, sum eydnast væl. Munurin í at reka Katuaq og Norðurlandahúsið er fyri tað fyrsta, at í Grønlandi er eingin kapping við onnur mentunarskrivari, og fyri tað næsta, at øll skulu rinda fyri at brúka holi og funksjónir í Katuaq, meðan tað í Norðurlandahúsinum er ókeypis. At tað kostar at brúka Katuaq hefur gjørt tað, at vit hava fingið ein betri rakstur og at vit fáa meiri burtur úr hvørji einastu krónu, sigur Jan Kløvstad.

Av góðum royndum úr Norðurlandahúsinum í Føroyum, sum stjórnari Katuaq hefur tikið við sær til Grønlands, eru eitt nú á hvørjum ári at gera eina listaplatat og at skipa fyri eini summarframsýning við einum listafólki, har bók, kort og plakatar verða givin út.

Grønlandska heima-stýrið og Nuuk kommuna eiga Mentunarskrivari Katuaq, ið er hálva aðru ferð so stórt sum Norðurlandahúsið, og tey stuðla húsið við 9 milljónum krónum um árið. Ársursetningurin liggur um 21 milljónir krónur um árið. Í summar tekur Juaaka Lyberth, sum tók lut á Tórshavnar Jazz-, Fólka- og Bluesfestivali seinast, við stjórnarvirkum í Katuaq.

- At grønlandarar taka so væl undir við Mentunarskrivari merkir ikki tað sama sum, at grønlandarar hava stóri virðing og fatan fyri mentan enn föroyingar. Í Grønlandi er eitt mentamálastýri eins og í Føroyum, men grønlandsku politikararnir hava ikki orðað eina mentapolitikk. Eitt notat er frá 1990, sum er eitt upplegg til ein grønlandskan mentapolitikk, uttan at har eru

so nógvar leiðbeiningar. At Katuaq hefur fingið so góðan stuðul frá fólkinum kemst millum annað av, at í Grønlandi eru ikki so nógvar onnur mentunartilboð. Nøkur stig eru og verða tikið, men mentanarpolitikkur liggja Føroyar langt framman fyri Grønland.

- Størsti munurin millum størri hjá mær í Føroyum og í Grønlandi er, at í Føroyum sat eg eitt langt tíðarskeið sum tann einasti innan mentunarlívið sum hevði pengar, meðan eg í Grønlandi eri tann størsti biddarinn. Vit hava pening til lönir, fastar útreiðslur, men tiltøk skulu fíggiast heilt frá botni av. Ti krevur tað ein heilt annan máta at hugsa uppá.

- Eg havi lært nógvar av báðum mátnum. Við hvørt kundi eg hugsað mær sum í Norðurlandahúsinum at havi friar hendur til at brúka so og so nóg til tiltøk. Frælsið hjá leiðsluni í Norðurlandahúsinum við at fáa ein ávísu upphædd frá Norðurlandaráðnum og av føroysku fíggarlógini á hvørjum ári geva eisini eina ábyrgd, og tá er umráðandi at finna javn-

vágina millum at hava so stórt vald í mentunarlívinum og so brúka tað við djúpari virðing fyri teimum fólkinum í mentunarlívinum, sum ein samstarvar við. Og tað er avgjørt ein avbjóðing.

Hóast Mentunarskrivari Katuaq bert hefur verið opið í tvey ár, sæst longu, hvussu stóra ávirkan húsið hefur havt á mentunarlívið.

- Grønlandarar hava fingið ein góðan karm um teirra mentan og hava fingið eitt stað, har teir kunnu vísa, hvat teir duga, sigur Jan Kløvstad.

Tíðliga í summar fer Jan Kløvstad úr stjórnarsessinum í Katuaq. Hann hevur ongur ítökilgar ætlanir um framtíðina fyri fyrstu ferð í longri tíð.

- Eg fari heim til Noregs, til Arndal kommunu, har eg eigi eini hús, og har fari eg at skriva viðari uppá eina bók, eg eri í holt við, og annars at taka tað við ró sum heimagangandi pápi í eina tíð. So fái eg at siggja, hvat kemur undan kavi, sigur Jan Kløvstad at enda.

Gott at hyggja út um landoddarnar

- Tá ið hugsað verður um, at mentunarpolitikkur skal setast út í kortið, er tað umráðandi, at meirvirðisgjald framhaldandi ikki verður lagt á bókur, soleiðis at fólk framvegis kunnu keypa, men ikki minst skriva og geva út bókur fyri ein samuligan pris. Landsbókasavnið varð, meðan eg var í Føroyum, nóg skert í játtanini á fíggarlógini, og eg meti, at tað er sera umráðandi, at tann stovnurin fær størri játtan. So vóni eg, at sjónleikarlívið sum heild og Leikapallur Føroya koma upp á tað stöðið, tey áttu at havt longu áðrenn kreppan kom. Somuleiðis vóni eg, at Listasavn Føroya fær meiri pening til rakstur. Sjónvarp Føroya hefur ikki so nógvar pengar at arbeiða við, sum

Íkast til orðaskiftið um mentapolitikk

Hetta er fimta samrøðan í eini greinarøð um ein føroyskan mentapolitikk, ið landsstýrið í samgonguskjalinum hefur sett út í kortið skal orðast við støði í mentunarálitinum frá 1996. Avmarkaður marknaður. Vit fara í samrøðum og greinum at geva eitt íkast til orðaskiftið um ein framtíðar mentapolitikk. Komandi leygardag verður samrøða við Helga Fossadal, formann í Listafelag Føroya.